

Voortgangsrapportage Kwaliteitsafspraken 2019

Vastgesteld door CvB op 9 juni 2020

1. Inleiding

In april 2018 hebben de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de VSNU het Sectorakkoord Wetenschappelijk Onderwijs ondertekend. In dit akkoord is vastgelegd dat de studievoorschotmiddelen die vrijkomen door de invoering van het leenstelsel, geïnvesteerd zullen worden in de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Hoe dit gebeurt wordt beschreven in de zogenaamde kwaliteitsafspraken: afspraken tussen de individuele hoger onderwijsinstellingen en hun studenten en docenten. De besteding van de middelen voor deze kwaliteitsafspraken is uitgewerkt in het Universitair bestedingsplan kwaliteitsafspraken 2019-2024. Dit plan is in februari 2019 door de NVAO positief beoordeeld en in juni 2019 goedgekeurd door het Ministerie van OCW. De middelen voor de kwaliteitsafspraken bedragen voor de Universiteit Leiden ongeveer zeven miljoen euro in 2019 en in 2020. Dit bedrag loopt de komende jaren verder op tot ruim 19 miljoen euro per jaar in 2024.

De Universiteit Leiden ziet de kwaliteitsafspraken en de daaraan verbonden middelen als een belangrijk instrument voor de verdere implementatie van de universitaire onderwijsvisie Learning@Leidenuniversity. De hiervoor noodzakelijke randvoorwaarden, zoals goede studiebegeleiding en verbetering van de docentkwaliteit, kunnen hiermee beter gerealiseerd worden. Daarnaast maken de kwaliteitsmiddelen het mogelijk een extra impuls te geven aan een onderwijsomgeving waarin de actieve deelname van studenten en de ondersteuning van hun leerproces worden verbeterd, en kleinschaliger begeleiding wordt gerealiseerd.

Deze notitie bevat het verslag van de voortgang van de kwaliteitsafspraken in 2019. Voor de verslaglegging worden de richtlijnen van het ministerie van OCW gevolgd. De basis voor deze voortgangsrapportage zijn de facultaire onderwijsjaarverslagen. Deze zijn goedgekeurd door de desbetreffende faculteitsraden en, voor de Faculteit Geneeskunde/LUMC, door de studentenraad van het LUMC. Een samenvatting van de voortgangsrapportage is opgenomen in het universitair jaarverslag 2019.

2. Universitair plan

Om de middelen zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de prioriteiten van de opleidingen en faculteiten zelf, zijn ze voor 2019 en 2020 volledig ter beschikking gesteld aan de faculteiten. Alle faculteiten en het ICLON hebben, in samenspraak met de opleidingen en de facultaire medezeggenschap, een plan ontwikkeld voor de besteding. Op basis van deze plannen is het overkoepelende universitaire plan opgesteld waaraan vanaf 2019 uitvoering is gegeven. Het plan sluit aan bij vijf van de zes thema's uit het Sectorakkoord. Deze zijn:

- Intensiever en kleinschalig onderwijs;
- Onderwijsdifferentiatie, waaronder talentontwikkeling binnen en buiten de studie;
- Professionalisering van docenten (docentkwaliteit);
- Meer en betere begeleiding van studenten;

- Studiesucces, inclusief doorstroom, toegankelijkheid en gelijke kansen.

De universiteit heeft ervoor gekozen geen kwaliteitsmiddelen in te zetten voor het zesde thema, 'Passende en goede onderwijsfaciliteiten', omdat hierin al veel universitaire investeringen worden gedaan. De maatregelen die binnen de thema's genomen worden zijn niet allemaal nieuw. Ze borduren voort op de onderwijsvisie en sluiten soms aan op activiteiten die gestart zijn met de eerdere studievoorschotmiddelen. In 2019 wordt nagenoeg driekwart van de middelen geïnvesteerd in de thema's 'Intensiever en kleinschalig onderwijs' en 'Onderwijsdifferentiatie'. Het geld wordt met name gebruikt voor het aanstellen van extra personeel om kleinschalige werkvormen en meer individuele begeleiding mogelijk te maken, en voor het ontwikkelen van onderwijs dat beter aansluit bij de behoeften van studenten (o.a. vaardigheden en flexibilisering). De faculteiten besteden hieraan gezamenlijk respectievelijk 34 en 38 procent van de middelen. Naar het thema 'professionalisering van docenten' gaat 16 procent van de middelen, en naar 'Meer en betere begeleiding van studenten' en 'Studiesucces' elk 6 procent.

3. Medezeggenschap

Een goed georganiseerde medezeggenschap van docenten en studenten maakt deel uit van de kwaliteitscultuur van de Universiteit Leiden. Bij het opstellen van de facultaire plannen, en bij het daarop gebaseerde universitaire plan, zijn de universitaire medezeggenschapsorganen nauw betrokken geweest. De faculteitsraden hebben ingestemd met de facultaire plannen en de Universiteitsraad heeft ingestemd met het universitaire bestedingsplan kwaliteitsmiddelen.

Ook bij de uitvoering van het universitaire bestedingsplan worden de studenten en docenten actief betrokken. Hiervoor is aan het universitaire bestedingsplan een 'Leidraad medezeggenschap' toegevoegd, die ook aan de Universiteitsraad is voorgelegd. In deze Leidraad zijn de rechten en plichten van het College van Bestuur en de diverse medezeggenschapsorganen vastgelegd, en zijn extra afspraken geformuleerd om de medezeggenschap bij de uitvoering van de kwaliteitsafspraken structureel te waarborgen. De Leidraad medezeggenschap legt veel nadruk op het belang van het goed informeren van de opleidingscommissies, de faculteitsraden en de Universiteitsraad, en op een goede voorbereiding op hun rol bij de besteding van de kwaliteitsmiddelen. Daar is in 2019 dan ook veel in geïnvesteerd. Op universitair niveau zijn de volgende maatregelen genomen:

Maatregelen medezeggenschap op universitair niveau:

- *In september is aan de leden van de faculteitsraden en de Universiteitsraad een online cursus aangeboden met informatie over de universitaire organisatiestructuur en besluitvormingsprocessen, en over de daaraan verbonden taken en rechten. Informatie over de kwaliteitsafspraken en de rol van de raadsleden maakte hier deel van uit.*
- *Studentleden van de opleidingscommissies zijn in de (reeds bestaande) trainingen voor nieuwe leden geïnformeerd over het proces van de kwaliteitsafspraken en de rol die de opleidingscommissies daarbij vervullen. Vanaf februari 2020 wordt hier ook in de training van facultaire trainers van opleidingscommissies apart aandacht aan besteed.*
- *In september is de jaarlijkse introductiedag voor medezeggenschap georganiseerd, waarbij ook aandacht besteed is aan de kwaliteitsafspraken.*
- *In de Universiteitsraad van oktober is het monitoringsplan kwaliteitsafspraken besproken. Deze werd voorafgegaan door een informele bespreking over de voortgang en de medezeggenschap rondom de kwaliteitsafspraken.*
- *In december is een universiteitsbrede bijeenkomst georganiseerd met bestuurders, adviseurs en leden van de faculteitsraden en de Universiteitsraad om de voortgang van het proces kwaliteitsafspraken te bespreken en te zorgen voor expertise-uitwisseling tussen faculteiten.*
- *Om de studenten te informeren is in het najaar een email-bericht verstuurd met uitleg over de kwaliteitsafspraken en een oproep om mee te doen aan de studentpanelgesprekken.*

Ook de faculteiten hebben in 2019 activiteiten georganiseerd om de facultaire medezeggenschap te informeren en bij de kwaliteitsafspraken te betrekken.

Maatregelen medezeggenschap op facultair niveau:

- *Alle faculteiten hebben hun opleidingscommissies en faculteitsraden bij het aantreden van nieuwe leden in het najaar geïnformeerd over het proces van de kwaliteitsafspraken.*
- *Alle faculteiten praten hun medezeggenschapsorganen periodiek bij over de voortgang van de kwaliteitsplannen.*
- *Alle faculteiten hebben met hun medezeggenschapsorganen afspraken gemaakt over hun betrokkenheid en hun rol in het proces, conform de universitaire Leidraad medezeggenschap en zoals vastgelegd in de facultaire medezeggenschapskalender.*
- *Bij de bespreking van faculteitsbesturen met faculteitsraden over de begroting, het facultair onderwijsjaarverslag en de financiële rapportages wordt ook aandacht besteed aan de kwaliteitsafspraken. Alle facultaire jaarverslagen zijn goedgekeurd door de faculteitsraad.*
- *Bij de bespreking van het opleidingsjaarverslag in december hebben de faculteiten hun opleidingscommissies geraadpleegd over de kwaliteitsafspraken.*

4. Monitoring

Inrichten cyclus

Om een goede uitvoering van het universitaire bestedingsplan kwaliteitsafspraken te waarborgen is in 2019 een monitoringsplan opgesteld. Dit is, na positief advies van de Universiteitsraad, door het College van Bestuur in het najaar van 2019 vastgesteld. De monitoring is ingebed in de reguliere kwaliteitszorginstrumenten die de universiteit hanteert. Waar nodig zijn deze instrumenten aangepast en de timing sluit nu beter aan op de externe verantwoording. De monitoringscyclus is vanaf 2019, het eerste verslagjaar, als volgt ingericht:

Monitoringscyclus kwaliteitsafspraken:

- *Elke opleiding stelt elk najaar een opleidingsjaarverslag samen over het voorafgaande studiejaar. Vanaf het studiejaar 2018-2019 wordt hierin tevens gerapporteerd over de kwaliteitsafspraken (voor zover deze op opleidingsniveau zijn opgesteld). De opleidingsjaarverslagen worden besproken met de opleidingscommissies.*
- *Elke faculteit stelt voor 1 januari een facultair onderwijsjaarverslag samen. Vanaf verslagjaar 2018-2019 wordt hierin ook gerapporteerd over de uitvoering van de kwaliteitsafspraken over het afgelopen studiejaar, mede op basis van de opleidingsjaarverslagen. Uitgangspunt van het facultaire onderwijsjaarverslag is het facultaire beleid in brede zin, met inachtneming van de maatregelen kwaliteitsafspraken. Het facultaire onderwijsjaarverslag wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de faculteitsraad.*
- *De universitaire voortgangsrapportage kwaliteitsafspraken wordt opgesteld aan de hand van de facultaire onderwijsjaarverslagen. Deze rapportage maakt (verplicht) deel uit van het universitaire jaarverslag. Het jaarverslag wordt besproken met de Universiteitsraad, waarbij de voortgang van de kwaliteitsafspraken expliciet wordt geagendeerd.*
- *De besteding van de middelen wordt gemonitord in de Bestuurlijk Financiële Rapportage (BFR). De faculteiten rapporteren in mei en september over de bestedingen in het lopende jaar. De derde BFR (maartcyclus) bevat de definitieve besteding in het verslagjaar. Deze wordt besproken met de faculteitsraden en met de Universiteitsraad (maartcyclus), en vervolgens toegevoegd aan de universitaire voortgangsrapportage in het bestuursverslag.*

De cyclus wordt ondersteund door de universitaire klankbordgroep Kwaliteitszorg (bestaande uit alle facultaire kwaliteitszorgmedewerkers), die maandelijks bijeen komt. Deze klankbordgroep adviseert over de inrichting en ontwikkeling van het Kwaliteitszorgsysteem, inclusief de monitoring van de besteding van de kwaliteitsmiddelen. Binnen deze groep vindt onderlinge afstemming en expertise-uitwisseling plaats.

Indicatoren

De belangrijkste monitoringsinstrumenten zijn de opleidingsjaarverslagen en de algemene facultaire jaarverslagen, waarin jaarlijks gerapporteerd wordt over de voortgang met betrekking tot de maatregelen kwaliteitsafspraken. Daarnaast is ook een aantal kwantitatieve indicatoren vastgesteld in het universitaire bestedingsplan, die jaarlijks worden gemeten. De universitaire totaalscores voor 2019 worden weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1: Indicatoren kwaliteitsafspraken 2019

Thema	Indicator	Meting 1-10-2019
Intensiever en kleinschalig Onderwijs	- Cursusevaluatie werkvormen (vijfpuntsschaal: 5 = helemaal eens)	3.9 +/-0.1
	- Student-staf ratio : staf = 1071,8 / studenten = 27670	25,8
Onderwijsdifferentiatie	- Programma-evaluatie (vijfpuntsschaal: 5 = helemaal eens): Aandacht voor loopbaanmogelijkheden	Ba: 2.9 +/- 1.1 Ma: 2.9 +/- 1.2
	- Programma-evaluatie (vijfpuntsschaal: 5= helemaal eens): Aandacht voor vakspecifieke vaardigheden gericht op beroepen of werkvelden	Ba: 3.1 +/- 1.1 Ma: 3.4 +/- 1.1
Meer en betere begeleiding van studenten	- Fte studieadviseurs	54,5
	- Aantal studieadviseurs met een certificaat universitaire leergang	10
Docentkwaliteit	- Aantal docenten met een BKO-kwalificatie	88,6
	- Aantal docenten met een SKO- kwalificatie	29
Studiesucces	- Aantal BA-opleidingen met matching / proefstuderen	5

- Student-staf ratio: hoofdschrijvingen, peildatum 1 oktober exclusief LUMC en exclusief niet bevestigde opleidingen
- Fte studieadviseurs is gebaseerd op een peiling bij faculteiten
- BKO-kwalificatie: percentage berekend over BKO-plichtigen (minstens een jaar in dienst)

De gegevens voor de indicatoren worden verzameld uit de bestaande universitaire systemen of uit een speciaal hiervoor ingerichte administratie. Indicatoren die gebaseerd zijn op studentevaluaties worden verkregen uit de cursus- en programma-evaluaties over het voorgaande jaar. De cursusevaluatie met universiteitsbrede vragen is sinds 2018 ingevoerd. De programma-evaluatie met universiteitsbrede vragen is sinds het najaar van 2019 operationeel.

Vanaf 2020 zal aan de monitoringsinstrumenten het studentpanelgesprek over de voortgang van de kwaliteitsafspraken worden toegevoegd. Vooruitlopend hierop hebben faculteiten in het najaar van 2019 pilots uitgevoerd om ervaring op te doen met dit instrument. De pilots zijn begin 2020 geëvalueerd. Op basis daarvan wordt een universitaire leidraad opgesteld voor universiteitsbrede invoering van studentpanelgesprekken over de voortgang van de kwaliteitsafspraken vanaf studiejaar 2020-2021. Vanaf 2020 wordt hierover zowel in de facultaire jaarverslagen als in de universitaire voortgangsrapportage informatie opgenomen. De resultaten van de studentpanelgesprekken worden besproken met de facultaire medezeggenschap.

5. Voortgang Maatregelen Kwaliteitsafspraken

In 2019 hebben alle faculteiten de plannen verder uitgewerkt en zijn ze gestart met de uitvoering ervan. Deze verloopt volgens plan, zo blijkt uit de facultaire jaarverslagen 2019. Voor 2019 is de rapportage overigens nog beperkt, omdat de uitvoering van de plannen nog maar net is gestart. Het is dus nog te vroeg om de impact op de bij de thema's gekozen indicatoren vast te stellen.

Thema Intensiever en kleinschalig onderwijs

	FGGA	FdA	FGW	FdR	FSW	FWN	LUMC	ICLON
Intensiever en kleinschaliger onderwijs								
Kleinere onderwijsgroepen	x		x			x		
Individuele begeleiding	x	x		x	x	x		
community vorming	x				x			
Flipping the classroom/blended learning	x			x		x	x	
Activerende opdrachten	x	x			x		x	

Bron: Universitair bestedingsplan kwaliteitsafspraken 2019-2024

Doelstelling

Een kernambitie van de Leidse onderwijsvisie is het versterken van de verwevenheid van onderwijs en onderzoek. De student is niet alleen toeschouwer en toehoorder, maar ook deelnemer, door zelf onderzoek te bedenken en uit te voeren. Dit maakt dat onderzoek niet alleen aan de basis van het onderwijs ligt, maar er tevens de kern van vormt. Het realiseren van deze ambitie vraagt om intensiever onderwijs, waar studenten actief in betrokken worden. Dat wil de universiteit bereiken door het onderwijs zo in te richten dat studenten actiever participeren en individueel begeleid worden. Dat betekent niet alleen het verkleinen van de groepsgroottes, maar ook het gebruik van andere (meer activerende) didactische methoden en werkvormen. Een groot deel van de kwaliteitsmiddelen wordt door de faculteiten op het thema 'Intensiever en kleinschalig onderwijs' ingezet: circa 34 procent.

Maatregelen

De faculteiten hebben een substantieel deel van de middelen voor dit thema gebruikt om extra personeel aan te stellen. De extra docenten en student-assistenten worden vooral ingezet om een kleinere groepsgrootte te bewerkstelligen (of, wanneer het aantal studenten groeide, de bestaande groepsgrootte te handhaven) en om de individuele studiebegeleiding te intensiveren (FGW, FSW, FGGA en FWN). Enkele faculteiten hebben ook ingezet op uitbreiding van de scriptiebegeleiding (FGW, FdR en FGGA). Bij de faculteiten Governance and Global Affairs is bijvoorbeeld twee uur extra begeleiding per scriptie beschikbaar door deze maatregel en bij de faculteit Geesteswetenschappen is ruim vijf fte extra onderwijsstaf aangesteld ten behoeve van kleine onderwijsgroepen. Ook is er geïnvesteerd in de versterking van het mentoraat (FSW en FGGA) of in een *writing lab* (FA).

Sommige faculteiten hebben geïnvesteerd in het ontwikkelen van activerende opdrachten, vaak gekoppeld aan digitaal onderwijs. De Faculteit Governance and Global Affairs ontwikkelde bijvoorbeeld *weblectures* voor twaalf vakken, de Faculteit Rechtsgeleerdheid creëerde *rubrics* voor betere feedback aan studenten in de bachelorvakken van het eerste jaar, en de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen schafte practicumapparatuur en *team-based-learning*-materialen aan voor een betere ondersteuning van studenten. Ook zette deze faculteit extra assistenten in.

Bij alle faculteiten is de uitbreiding van digitaal onderwijs een speerpunt voor de komende jaren. Zo startte de Faculteit Rechtsgeleerdheid het experiment 'flipped classroom'. Dit wordt in 2020 geëvalueerd en op basis daarvan breder ingevoerd. De Faculteit Geneeskunde/LUMC integreert geleidelijk blended learning, kennisclips/webinars en e-learning in het onderwijs. Ook stelt deze faculteit een app beschikbaar die studenten helpt om de kennis van de menselijke anatomie beter te onthouden. Deze app, die studenten *any time, any place* kunnen gebruiken om te oefenen en hun kennis te toetsen, genereert vragen op een zodanige manier dat bij foutieve antwoorden de vragen aangepast worden, en dat er rekening gehouden wordt met de vergeetcurve.

Ter ondersteuning van deze doelstelling wordt vanaf studiejaar 2020-2021 het format van de universitaire e-studiegids aangepast. Opleidingen kunnen dan per cursus aangeven van welke werkvormen gebruik wordt gemaakt en hoeveel studiebelastingen hiermee gemoeid zijn. In 2019 zijn hiervoor de voorbereidingen getroffen (niet gefinancierd met de kwaliteitsmiddelen).

Thema Onderwijsdifferentiatie

	FGGA	FdA	FGW	FdR	FSW	FWN	LUMC	ICLON	HA
Mogelijkheden voor werkervaring en -oriëntatie	x		x	x		x			
Uitbreiden vaardigheden	x		x	x	x	x	x		
Internationalisering			x		x	x	x		
Meer flexibele leerroutes	x	x	x	x	x	x		x	x

Bron: Universitair bestedingsplan kwaliteitsafspraken 2019-2024

Doelstelling

Het thema 'Onderwijsdifferentiatie' is gericht op een betere voorbereiding van de student op de arbeidsmarkt en op het ontwikkelen van de hiervoor benodigde vaardigheden. De maatschappij vraagt om vaardigheden zoals het vermogen tot kritisch nadenken, problemen oplossen en zelfreflectie. Ook creativiteit, samenwerkingsvaardigheden en communicatieve vaardigheden, zoals presenteren, overtuigen en debatteren, zijn van belang. Daarnaast wil de universiteit inspelen op de verschillende leerbehoeftes van studenten door uitbreiding en flexibilisering van onderwijs. Aan dit thema wordt relatief het meest besteed: circa 38 procent.

Maatregelen

De meeste faculteiten hebben ingezet op het verbeteren van de voorbereiding op de arbeidsmarkt. Studenten krijgen meer individuele begeleiding door uitbreiding van de facultaire *career services* (FSW, FGGA, LUMC) en ze krijgen ondersteuning bij het zoeken van stages (FWN, FSW). Daarnaast zijn verschillende faculteiten (en enkele opleidingen) begonnen de voorbereiding op de arbeidsmarkt en de daarvoor benodigde vaardigheden in te bedden in een leerlijn (FGW, FdR, FSW, FGGA). De Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen is gestart met de ontwikkeling van een 'academic skills platform'.

Het universitaire project Arbeidsmarktvoorbereiding (niet gefinancierd met de kwaliteitsmiddelen) ondersteunt opleidingen bij de implementatie van maatregelen voor arbeidsmarktoriëntatie. Daarnaast wordt vanaf het cursusjaar 2020-2021 in de universitaire e-studiegids een tabblad opgenomen waarin opleidingen kunnen aangeven hoe de voorbereiding van de student op de arbeidsmarkt in het curriculum is ingebed. Hiermee worden studenten beter geïnformeerd over de mogelijkheden zich te oriënteren op de arbeidsmarkt.

Bijna alle faculteiten hebben geïnvesteerd in extra personeel om in hun curriculum aandacht te kunnen besteden aan de ontwikkeling van vaardigheden. De Faculteit Rechtsgeleerdheid ontwikkelde een vaardighedenleerlijn, toegankelijk via de (in 2019 geïntroduceerde) website www.leidenlawskills.nl. Andere voorbeelden zijn de uitbreiding van het schrijfonderwijs bij de faculteiten Wiskunde en Natuurwetenschappen en Archeologie, een workshop presentatietechnieken bij Wiskunde en Natuurwetenschappen, een practicum gesprekstechnieken bij de Faculteit Sociale Wetenschappen en extra onderwijs in communicatieve vaardigheden bij de Faculteit Geneeskunde/LUMC (Communication in Science). De Faculteit Sociale Wetenschappen ontwikkelde in 2019 een apart

facultair keuzevak dat studenten helpt hun persoonlijke en professionele vaardigheden (verder) te ontwikkelen. De Faculteit Geneeskunde/LUMC organiseert een MasterMindsChallenge: een innovatief platform voor interprofessioneel leren, waarbij aankomende professionals vanuit verschillende disciplines uitgedaagd worden om in korte tijd oplossingen te vinden voor actuele vraagstukken in de zorg.

Om faculteiten te ondersteunen bij hun inzet in curricula meer aandacht te geven aan de ontwikkeling van vaardigheden start in 2020 de universiteit het project 'Vaardigheden' om tot een integraal aanbod van vaardighedenonderwijs te komen (dit project wordt niet gefinancierd vanuit de kwaliteitsmiddelen).

Een aantal faculteiten probeert het onderwijsaanbod voor studenten aantrekkelijker te maken door nieuwe afstudeerrichtingen of minoren aan te bieden, of door het honoursaanbod uit te breiden (veelal onder de noemer flexibele leerwegen). Het ICLON startte met de voorbereidingen voor enkele nieuwe tweejarige educatieve masters met flexibele leerroutes die in 2020-2021 van start gaan. De Faculteit Geesteswetenschappen biedt een Facultair Research Traineeship aan, waarmee studenten hun onderzoekstalenten als *research trainee* kunnen verkennen en verder ontwikkelen. Ze maken deel uit van een interdisciplinair onderzoeksproject, waarin ook de wetenschappelijke staf participeert. Het project kan resulteren in een artikel in een wetenschappelijk tijdschrift of een conference paper, maar ook in activiteiten die zich op een groter publiek richten, zoals een tentoonstelling of een app.

Tenslotte investeren de meeste faculteiten extra in de begeleiding van inkomende internationale studenten en uitgaande studenten naar het buitenland door extra beurzen en individuele begeleiding aan te bieden.

Thema 'Meer en betere begeleiding van studenten'

Meer en betere begeleiding van studenten								
	FGGA	FdA	FGW	FdR	FSW	FWN	LUMC	ICLON
Meer professionele studiebegeleiders	x		x	x	x	x	x	x

Bron: Universitair bestedingsplan kwaliteitsafspraken 2019-2024

Doelstelling

Een structureel aanbod van goed georganiseerde studiebegeleiding voorkomt problemen bij de studie en draagt bij aan het studiesucces en het welzijn van studenten. Daarom zet de Universiteit Leiden een deel van de kwaliteitsmiddelen in om de kwaliteit van de studiebegeleiding te verbeteren en deze verder te professionaliseren. De begeleiding van eerste generatiestudenten, eerstejaarsstudenten en studenten met een migratieachtergrond krijgt extra aandacht. Aan een betere studiebegeleiding wordt circa 6 procent van de middelen besteed.

Maatregelen

De meeste faculteiten hebben in 2019 maatregelen genomen die bijdragen aan meer en betere begeleiding van studenten. De faculteiten Wiskunde en Natuurwetenschappen en Sociale Wetenschappen hebben de formatie voor studieadviesing uitgebreid voor opleidingen waarvoor dat nodig was. De Faculteit Geneeskunde/LUMC heeft de positie van loopbaanadviseur structureel gemaakt. Ook biedt deze faculteit vanaf 2019 een trainingsaanbod aan voor docentmentoren om het

mentoraat voor studenten te versterken. De deelname in de eerste ronde was aanzienlijk (zeventig docentmentoren van de studie Geneeskunde en vijftien van Biomedische Wetenschappen). Twee instituten van de Faculteit Governance and Global Affairs organiseerden trainingen voor hun studieadviseurs en voor de werkgroepdocenten en tutoeren. De Faculteit Rechtsgeleerdheid heeft de versterking van het servicepunt voor studenten uitgesteld tot 2020. Het ICLON zal in 2021 starten met maatregelen ter ondersteuning van studenten in de tweejarige educatieve masters (in voorbereiding).

Het Diversity Office ondersteunt de faculteiten bij het organiseren van specifieke aandacht voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben (eerstegeneratiestudenten en studenten met een migratieachtergrond). Zij werken samen aan de implementatie van facultaire studentensteunpunten naar voorbeeld van de succesvolle POP-corner bij de Faculteit Sociale Wetenschappen. POP-corner biedt workshops en trainingen aan op het gebied van studiesucces en studentenwelzijn.

De universiteit zet in 2020 de universiteit de leergang 'Professionalisering studieadviseurs' voort (buiten de kwaliteitsmiddelen om). Ook wordt een aanbod voor docent- en studentmentoren samengesteld. Daarnaast zal het advies van de universitaire commissie Studentenwelzijn (2019) vanaf 2020 worden uitgevoerd. Het betreft maatregelen om studenten met (studie)problemen tijdig te signaleren en hen naar een oplossing te begeleiden.

Thema 'Docentkwaliteit'

Ruimte voor docenten om te professionaliseren								
	FGGA	FdA	FGW	FdR	FSW	FWN	LUMC	ICLON
Trainingen voor onderwijsverzorgers	x	x	x	x	x	x	x	x
Ruimte voor onderwijsvernieuwing			x	x	x	x		
Intervisie voor docenten			x		x			

Bron: Universitair bestedingsplan kwaliteitsafspraken 2019-2024

Doelstelling

Om de kwaliteit van het universitair onderwijs op hoog niveau te houden, biedt de Universiteit Leiden haar docenten de kans zich te blijven ontwikkelen. De komende jaren worden deze scholingsmogelijkheden voor docenten verder uitgebreid en verbeterd. Hieraan wordt circa 16 procent van de kwaliteitsmiddelen besteed.

Maatregelen

Alle faculteiten sluiten aan bij het universitaire BKO-beleid, dat docenten die een aanstelling hebben van 0,5 fte of meer, en die langer dan een jaar in dienst zijn, verplicht stelt de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) te halen. Seniorendocenten worden aangemoedigd een Seniorekwalificatie Onderwijs (SKO) te halen. Zij stellen daarvoor hun onderwijsvisie op schrift en stellen een onderwijsdossier samen. De SKO heeft betrekking op het ontwikkelen van docentschap, niet op managements- en bestuurservaring. Per december 2019 beschikken 29 docenten over een SKO.

Naast het universitaire BKO- en SKO-aanbod hebben de faculteiten ook een eigen mogelijkheden voor bij- nascholing van hun docenten. De meeste stellen budget beschikbaar voor trainingen voor hun onderwijsstaf (FGGA, LUMC) en/of organiseren aparte bijeenkomsten voor de uitwisseling van expertise, good practices etc. (FWN, FSW, FGW, FA). De Faculteit Geneeskunde/LUMC heeft een training blended learning ontwikkeld, die in het BKO-traject wordt opgenomen, maar ook afzonderlijk

door docenten kan worden gevolgd. Er wordt met de faculteit overlegd of dit traject ook voor andere faculteiten kan worden aangeboden. Daarnaast werkt de faculteit aan de ontwikkeling van een digitaal onderwijsplatform. De docent kan hier terecht voor informatie en ondersteuning voor alle onderdelen van het onderwijsproces. Op het platform worden onder meer good practices en blogs aangeboden. Op universitair niveau werkt het Center for Innovation en het ICLON (buiten de kwaliteitsafspraken om) aan een soortgelijk platform dat straks voor alle docenten beschikbaar moet zijn.

De faculteiten Geesteswetenschappen, Rechtsgeleerdheid, Sociale Wetenschappen en Wiskunde en Natuurwetenschappen hebben middelen beschikbaar gesteld om docenten de gelegenheid te geven onderwijsvernieuwingsprojecten uit te voeren. Het instituut LACDR (Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen) heeft een nieuwe functie 'coördinator onderwijsvernieuwing' gecreëerd. De functionaris gaat docenten helpen bij de vernieuwing van hun onderwijs.

De faculteiten Sociale Wetenschappen en Geesteswetenschappen hebben intervisie en coaching voor docenten geïntroduceerd. De Faculteit Geesteswetenschappen heeft twee onderwijscoaches aangesteld. Deze coaches, beide ervaren universitair docenten, helpen collega-docenten hun didactische en pedagogische vaardigheden verder te ontwikkelen door middel van intervisie in referentiegroepen, en door individuele begeleiding. Ook ondersteunen zij docenten die de BKO willen behalen bij het schrijven van hun portfolio. Zo observeren en analyseren zij de colleges die in het portfolio worden opgenomen en geëvalueerd.

Op universitair niveau wordt gewerkt aan een doorlopende leerlijn tussen BKO en SKO, die wordt uitgewerkt in een aanvulling op het bestaande cursusaanbod voor docenten. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is een goede afstemming van het facultaire op het universitaire aanbod. De kosten daarvan komen vooralsnog niet ten laste van de kwaliteitsmiddelen.

Thema studiesucces

Studiesucces inclusief doorstroom, toegankelijkheid en gelijke kansen								
	FGGA	FdA	FGW	FdR	FSW	FWN	LUMC	ICLON
Proefstuderen en/of verplichte matching	x	x	x	x	x	x	x	
Overige maatregelen t.b.v. de verbetering van het studiesucces	x			x	x	x		

Bron: Universitair bestedingsplan kwaliteitsafspraken 2019-2024

Doelstelling

De maatregelen die bij andere thema's zijn ingevoerd dragen vrijwel allemaal ook bij aan de verbetering van het studiesucces. De maatregelen die onder dit thema worden genoemd hebben betrekking op het studiekeuzetraject voor het begin van de studie. Het betreft met name de universiteitsbrede invoering van verplichte matching in combinatie met proefstuderen, waarbij zo veel mogelijk gebruik wordt gemaakt van online-aanbod. Dit instrument komt in de plaats van (of: is een aanvulling op) de huidige studiekeuzecheck, en moet studenten een beter beeld geven van de inhoud van de gekozen studie. De invoering vindt gefaseerd plaats. Daarnaast gaat het om verbetering van bestaande decentrale selectieprocedures. Aan deze doelstelling wordt circa 6 procent van de middelen besteed.

Maatregelen

De Faculteit Governance and Global Affairs doet sinds studiejaar 2018-2019 ervaring op met verplichte matching bij de opleiding Security Studies, en de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen met de opleidingen Sterrenkunde, Natuurkunde en Biofarmaceutische Wetenschappen. De evaluatie hiervan was positief: studenten krijgen door de matchingsactiviteiten een duidelijker beeld van de opleiding. De opleidingen zetten de verplichte matching bij deze opleidingen voort in studiejaar 2019-2020. De opleiding Informatica (FWN) ging in studiejaar 2020-2021 van start met verplichte matching. Inmiddels maakt decentrale selectie bij zes bacheloropleidingen deel uit van de toelatingsprocedure, en verplichte matching bij vijf opleidingen.

De universiteit heeft een (overkoepelend) project ingericht om verplichte matching gefaseerd in te voeren bij alle opleidingen (niet gefinancierd met de kwaliteitsmiddelen). De opleidingen worden hierbij logistiek en inhoudelijk ondersteund. De faculteiten zijn in 2019 gestart met voorbereidende werkzaamheden voor deze universiteitsbrede invoering. De Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen heeft hiervoor eind 2019 een projectcoördinator aangesteld bij Informatica. De Faculteit Geesteswetenschappen is in 2019 gestart met het project 'Proefstuderen en matching', waarbij tools en modules worden ontwikkeld. De Faculteit Rechtsgeleerdheid heeft een werkgroep ingesteld, die in maart 2020 advies heeft uitgebracht over het verbeteren van het herinschrijvingsrendement, met een deeladvies over verplichte matching en de opleidingen die daaraan deelnemen. Daarnaast is bij Biomedische Wetenschappen en Culturele Antropologie een pilot gestart met proefstuderen, als aanvulling op de voorlichtingsactiviteiten. In 2020 zal deze pilot worden geëvalueerd, en zal worden bekeken of uitbreiding van het aanbod wenselijk is.

De Faculteit Geneeskunde/LUMC hanteert voor haar beide bacheloropleidingen een decentrale selectieprocedure, die erop gericht is de juiste student zo snel mogelijk op de juiste plek te krijgen. In 2019 heeft de faculteit deze procedure verbeterd door de gebruik te gaan maken van de Biomedical Admissions Test (BMAT). Tijdens de selectieprocedure worden studenten aan de hand van de testuitslagen geselecteerd voor een selectiegesprek, op basis waarvan vervolgens de plaatsingslijsten worden opgesteld.

De activiteiten die de universiteit organiseert om studenten kennis te laten maken met de universiteit en de studie van hun keuze, dragen uiteraard ook bij aan een betere studiekeuze. Deze activiteiten worden voortgezet en verder uitgebreid en verbeterd. Zo is het programma "Start je toekomst" (niet gefinancierd met de kwaliteitsmiddelen) met name bedoeld voor eerste generatiestudenten en studenten met een migratieachtergrond en wordt vanaf studiejaar 2018-2019 jaarlijks aangeboden.

6. Bestedingen

In 2019 is in totaal € 6.696 van de middelen kwaliteitsafspraken ingezet, zie Tabel 2. Dit is € 359 lager dan de uitgaven die in het Universitair bestedingsplan kwaliteitsafspraken 2019-2024 waren voorzien. Het resterende bedrag blijft vanaf 2020 beschikbaar voor de uitvoering van de plannen.

Ten opzichte van het universitair bestedingsplan is in 2019 minder besteed aan de thema's Studiesucces, Docentkwaliteit en Onderwijsdifferentiatie. Oorzaak voor de onderbesteding is hier veelal vertraging in de uitvoering doordat de NVAO-beoordeling pas eind februari bekend was, en doordat de planvorming soms meer tijd vroeg of omdat onvoldoende capaciteit kon worden vrijgemaakt. In beperkte mate is

verder sprake van onderbesteding doordat de geschatte kosten lager uitvielen dan verwacht of omdat eerdere keuzes in overleg met de medezeggenschap zijn aangepast.

Tabel 2: Bestedingen middelen kwaliteitsafspraken 2019

Besteding middelen kwaliteitsafspraken 2019 (k€)	Begroting	Realisatie	Verschil
Intensiever en kleinschalig onderwijs	2.436 (34%)	2.464 (37%)	29 (+1%)
Onderwijsdifferentiatie	2.660 (38%)	2.543 (38%)	-117 (-4%)
Meer en betere begeleiding van studenten	399 (6%)	394 (6%)	-5 (-1%)
Docentkwaliteit	1.104 (16%)	949 (14%)	-154 (-14%)
Studiesucces	458 (6%)	346 (5%)	-112 (-24%)
Passende en goede onderwijsfaciliteiten	0 (0%)	0 (0%)	0
Totaal	7.057 (100%)	6.696 (100%)	-359 (-5%)